

Evenes kommune

Ordfører

Midt i opplevelsen

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep

0032 OSLO

Vår dato: 04.01.2012
Vår ref: 2012/9 X10

Deres dato: 29.11.2011
Deres ref: 2010/01948- 97/FD IV
1/FHE

Saksbeh: Steinar Sørensen
Saksbeh. tlf: 76 98 15 01

Forsvarssjefens fagmilitære råd - Høringsuttalelse

Viser til brev av 29.11.2011, og vil med dette gi vår kommentarer til rapporten.

Vårt hørings svar vil i all hovedsak konsentrere seg om det som influerer på Evenes kommune, det vil si til valg av fremtidig base for våre nye kampfly.

Innledningsvis vil vi dog bemerke noe som overrasker oss generelt ved hele dette innspillet til ny langtidsmelding for forsvaret. Det er den manglende fokus på nordområdene, og dette til tross for Regjering og flere forsvarsministers vektlegging av disse.

Et eksempel på dette er t St. prp. nr. 48/Innst. S. nr. 318 (2007-2008) legger følgende til grunn: *"Både den høye prioritet som er gitt til operativ evne i nordområdene, og Norges forpliktelser i alliansesammenheng krever kampfly på beredskap i Nord-Norge."*

Forsvarssjefens fagmilitære råd anbefaler en enbaseløsning for våre fremtidige kampfly lokalisert til Ørland.

Dette rådet er fundamentert på en rekke underliggende rapporter og utredninger, vi ønsker å sette fokus på en av disse – " lokaliseringsalternativer for Forsvarets nye kampfly F-35 (konseptuell løsning), datert 25. nov. 2011 da denne utelukker Evenes flystasjon som enebase.

I St. prp. Nr. 48 (2007-2008) la regjeringen opp til at fremtidige lokalisering av kampfly, luftvern og basesett skulle vurderes i lys av prosessen knyttet til fremskaffelse av nye kampfly. Gjennom behandlingen av Innst. S. nr. 318 (2007-08) sluttet Stortinget seg til dette.

Jeg siterer merknaden avgitt av Forsvarskomiteen under behandlingen av denne " *Det skal gjennomføres en grundig vurdering av alle aktuelle alternativ til lokalisering, inkludert, men ikke avgrenset til Bodø, Evenes og Ørland*". Sitat slutt.

Høsten 2009 startet FD sitt utredningsarbeid. På FDs hjemmeside 28.10.09 sto det bl.a. følgende; sitat; " Siden høsten 2009 har Forsvarsdepartementet arbeidet med å utrede lokalisering av Forsvarets nye kampfly. Alternativene som utredes er Bodø, Evenes og Ørland – og kombinasjoner av disse. Med kampflyenes sentrale rolle i løsningen av Forsvarets oppgaver vil de operative hensynene være

tungtveiende. *Likevel* skal det gjennomføres en grundig og helhetlig vurdering av lokaliseringsspørsmålet, slik at alle vesentlige forhold er klarlagt før en beslutning om lokalisering fattes. I tillegg til en grundig vurdering av operative hensyn, vil utredningen fokusere på vedlikeholdsmessige og kostnadmessige forhold, herunder støy, trenings- og infrastrukturbehov, styrkeproduksjon, logistikk og støttebehov." sitat slutt.

På flere møter med departementet ble også dette fremlagt som utredningsgruppens mandat og oppgaver. Med andre ord det var dette de skulle levere for å imøtekomme regjeringens og Stortingets bestilling.

Vår uærbødige påstand er at FD innfrir ikke Stortingets bestilling.

Utredningen svarer ikke fullt ut på det mandat som ble gitt av Stortinget gjennom Innst. S. nr. 318 (2007-08), hvor det ble forutsatt at kandidatene Bodø, Evenes og Ørland skulle utredes likeverdige. Konsekvensen av dette er at de dermed er fratatt muligheten til å vurdere Evenes som enebase på et fritt og selvstendig grunnlag.

Forsvarssjefens fagmilitære råd ad basevalg må også sees i lys av dette.

Vi vil på det sterkeste anmode FD om å legge frem en komplett utredning av Evenes som ene-base, så vel som to-base, på lik linje med det som er forelagt for alternativene Bodø og Ørland.

Enebase

Evenes utelukkes som enebaseløsning på grunn av topografi og manglende presisjonsinnflyvningssystem av typen ILS fra sør.

Værdata fra Meteorologisk institutt for perioden 1999-2002 som sammenligner blant annet Bodø og Evenes lufthavn, viser at skydekket på Evenes i gjennomsnitt er høyere enn de stasjoner som ligger ved havet. Statistikken viser at den prosentvise andelen av observasjoner som faller under disse minimumskravene er tilnærmet identiske for begge flyplassene.

Av dette kan vi konkludere med at forskjeller i meteorologi langt på vei oppveier de ulemper som topografi skaper.

Basert på dagens statistikk fra Avinor for den sivile trafikken over Evenes i perioden desember 2010 – november 2011, er den månedlige regulariteten for ankomster gjennomsnittelig 99,1 %. Til sammenligning hadde Bodø for samme periode en regularitet på 98,2 %.¹ Når den sivil flåten kan holde en så høy regularitet finner vi det bemerkelsesverdig at dagens systemer vil legge så store begrensninger på bruken av et av de mest avanserte fly som er konstruert.

Vi tar til etterretning at det ikke er mulig å lage en ILS-prosedyre etter de stringente kriterier som legges til grunn av militær fagmyndighet. At det også legges til grunn en så vidt stor sjanse for at ny teknologi ikke vil kunne løse behovet for instrumentinnflygning fra sør på Evenes, er etter vår oppfatning å overvurdere risikoen. Tatt i betraktning den generelle vær-situasjonen og den allerede omsøkte nye sivile RNAV-prosedyren, mener vi det likevel vil være forsvarlig å la Evenes være med i en fullstendig vurdering som enebase. Videre er vi av den oppfatning at en klart overvurderer risikoen for at F-35 ikke skal kunne leveres med GPS-baserte innflyvningssystemer i 2020. Som en indikasjon på dette finner vi det av interesse at *Avionics magazine* allerede i oktober 2005 i en omtale av sensorteknologien i F-35 beskriver at: *the GPS-based Joint Precision Approach and Landing System (JPALS) will be part of the CNI package (communication, navigation and identification suite)*.² Dette er selvsagt ingen garanti for at

¹ <http://www.avinor.no/avinor/trafikk/ punktlighet>

² <http://www.aviationtoday.com/av/issue/feature/1145.html>

flyene vil kunne leveres med denne typen teknologi, men den generelle utviklingen i denne typen teknologi, så vel som annen, er at den blir raskt billigere, mindre, lettere og stadig mer avansert. Erfaringene med dagens kampfly F-16 viser at man har vist både evne og vilje til å følge opp den tekniske utviklingen over år ved oppgradere disse til å kunne løse sine oppdrag på en god måte. Vi forutsetter at dette er en trend som vil bli fulgt opp i fremtiden også.

Vi vil på denne bakgrunn bemerke at vi stiller spørsmål ved soliditeten ved argumentene mot Evenes som en aktuell enbase for vår nye kampfly.

Tobase

Dersom man finner det avgjørende å opprettholde Ørland som kampflybase ser vi ikke noen vei utenom en to-baseløsning, med en base i Nord-Norge i tillegg til Ørland. Fra Ørlandet rekker ikke F-35 frem til de nord-østlige deler av Barentshavet eller delelinjen mellom Norge og Russland. Med den betydning som nordområdene ser ut til å få for vår ressurstilgang mener vi at nasjonen ikke kan la være å betale den forsikringspremien det er å ha en permanent basering av kampfly i nord.

Utredningen berører ikke de langsiktige politiske konsekvenser av å avvikle kampflyvåpenets permanente tilstedevær i nord, og det er derfor avgjørende at regjeringen behandler dette grundig og i full offentlighet. For andre stater og interessenter vil en flytting av permanente baser fra Nord-Norge fremstå som inkonsistent med regjeringens uttalte politikk og derved signalisere det motsatte av det nasjonen ønsker å oppnå.

En deployering av kampfly til Nord-Norge (ved en-base Ørland) i en spent situasjon kunne oppfattes som en aggressiv handling og en opptrapping av konfliktnivået selv om dette ikke er intensjonen. Som utredningen slår fast har vi i dag en stabil situasjon i nordområdene, men det er verdt å legge seg på minne at forventet tidshorisont for den basestruktur som nå planlegges vil være frem til 2050. Det er da fristende å stille spørsmålet om hvordan det sikkerhetspolitiske bildet så ut i 1970.

Et aspekt som ikke er fremtredende i utredningen er tidligere strategiske valg og vårt ansvar i NATO. I Forsvarets strategiske konsept fremheves økt satsing i nordområdene: “dette er Norges viktigste strategiske satsingsområde.” (FD 2009, s4).

Vi er av den oppfatning at dette ikke vektlagt når anbefaling om valg av base for utgangsposisjonering av fremtidens kampfly er foretatt.

Dekningsområdet fra Ørland er vesentlig bedre for større områder av Nordsjøen og Vest Europa enn fra Evenes, men der har NATO allerede stor dekning med kampfly i tillegg til QRA på en rekke lokasjoner. Det er forventet av NATO og de beslutninger Norge har pådriver for at vi ivaretar vår del av ansvaret. Denne forventningen er b.l.a synliggjort i NATOs nye strategiske konsept hvor håndhevelse av NATOs Air Policing Areas (APAs) utgjør et grunnleggende fundament. Fra Evenes kan man bidra til suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse i store deler av det norske territorium og det vesentligste av økonomiske soner, samtidig som den norske pådriverrollen i realiseringen av NATOs strategiske konsept ivaretas med troverdighet og substans.

Vi er svært tilfreds med at : KL'en konkluderer med at - sett i et perspektiv frem mot 2050 er det ingen tvil om at Evenes vil være den best egnede kandidaten for en to-baseløsning basert på sine kvaliteter i forhold til støy, beliggenhet i mikro og makroperspektiv, arealtilgang, BAS-region og økonomi.

Oppsummering

Evenes kommune er av den oppfatning at utelukkelsen av Evenes flystasjon, som enbaseløsning for fremtidens kampfly, er svakt fundamentert. utfordringene knyttet til innflyvning ved Evenes er overvurdert og vil kunne løses gjennom benyttelse av ny teknologi.

Norge trenger tilstedevær av kampfly i nord for å ivareta suverenitetshevdelse i vårt strategisk viktigste område. En base i sør vil ikke kunne ivareta denne oppgaven på en tilfredsstillende måte.

I et perspektiv frem mot 2050 er det ingen tvil om at Evenes vil være den best egnede kandidaten for en to-baseløsning basert på sine kvaliteter i forhold til støy, beliggenhet i mikro og makroperspektiv, arealtilgang, BAS-region og økonomi.

Foranstående uttalelse er enstemmig vedtatt av Evenes formannskap 4.1.2012.

Brevet er godkjent elektronisk, og har derfor ingen signatur

Med hilsen

Jardar Jensen
Ordfører